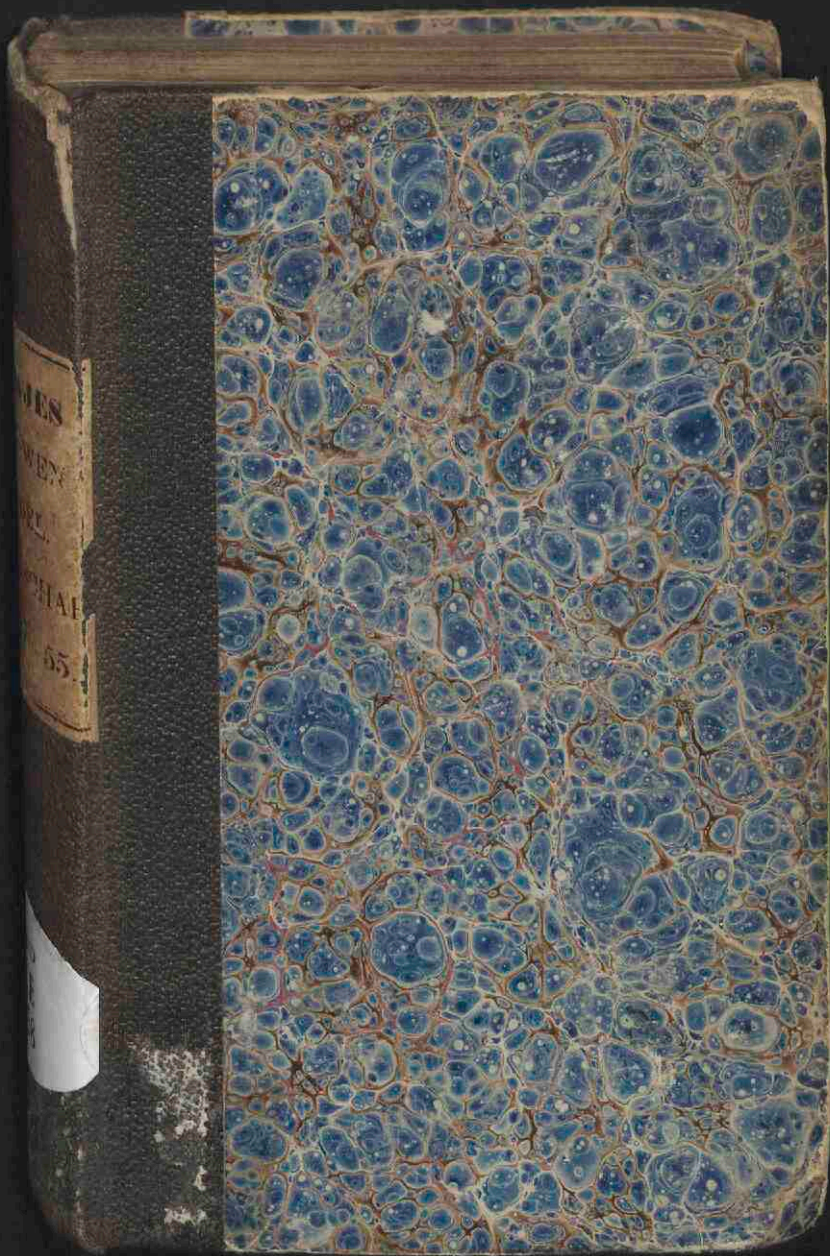
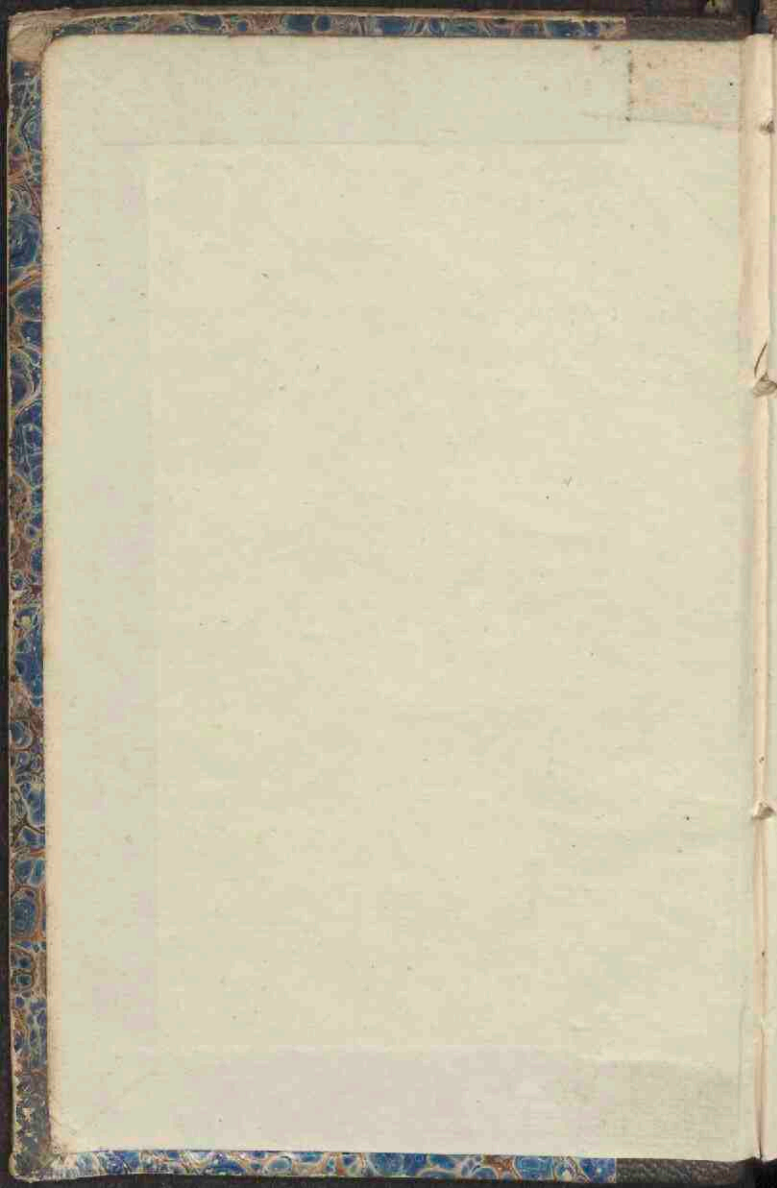

Trekken uit het leven eens landmans in den Elzasz.

<https://hdl.handle.net/1874/355385>

I a 393.

Bibl. Henrik Kraemer Inst.

7110 843 8452

11

gec.

TREKKEN 1832

UIT HET LEVEN

I 7
II

EENS LANDMANS

IN DEN ELSASZ.

Toen ik in het jaar 1821 in mijn nieuw Leer-
 aarsambt ingewijd werd, maakte de Heer Inspec-
 tor, die mij bevestigde, van deze gelegenheid
 gebruik, om de talrijk vergaderde dorpsgemeente
 in zijne leerrede eenige inlichting te geven aan-
 gaande de inrigtingen, in onze dagen tot bevor-
 dering van het Godsrijk plaats hebbende. Na
 over den oorsprong, het doel en de gezegende
 werkzaamheden der Londensche, Bazelsche en
 andere Bijbel-en Zendinggenootschappen gespro-
 ken te hebben, herinnerde hij zijne toehoorders,
 dat er eenige jaren geleden ook te Straatsburg
 zulk een Bijbelgenootschap was opgericht, hetwelk
 reeds vele deelnemers telde, die of door eene
 bijdrage van 6 franken jaarlijks, of door 50 fran-

[37]

ken in eens voor hun geheele leven leden werden, daar andere door onbepaalde giften het hunne tot uitbreiding van Gods woord bijdroegen. Hij besloot met den wensch, dat er velen, bijzonder zij, welke God met tijdelijk vermogen gezegend had, toch zulk eene gelegenheid, om hunne behoeftigere medemenschen de H. Schrift te verschaffen, niet ongebruikt zouden laten voorbijgaan.

Nadat de Godsdienst geëindigd was, was er in de pastorij een maaltijd gereed gemaakt voor de geestelijken, welke de plegtigheid hadden bijgewoond, de plaatselijke en kerkelijke opzieners, schoolmeester en anderen. Reeds was het geheele gezelschap bij elkander, toen nog een der ouderlingen ontbrak. Terwijl ik naar beneden ging, om hem te laten roepen, trad hij juist de huisdeur binnen. « Gij laat lang op u wachten, mijn vriend, » zeide ik tot hem. « Ach, Dominé hernam hij, ik moet het u zeggen, waarom ik niet vroeger kon komen. De Heer Inspector had ons in de kerk zoo veel goeds van de Bijbelgenootschappen gezegd, dat ik na de kerk met mijne vrouw er over gesproken heb, om er ook lid van te worden. Wij kwamen dus overeen om jaarlijks 6 franken te geven, doch daar kwam mij de gedachte voor den geest: gij zijt reeds zoo oud, en zult dus misschien niet lang meer deze bijdrage kunnen geven. Zou het dan niet beter zijn, dat gij op eens 50 franken gaaft. Dan was het hetzelfde, of gij ook nog dit jaar stierft, daar het Bijbelgenootschap, dan toeh

heeft; wat gij haar toegedacht had. Mijne vrouw vond dit goed, en ziet gij, hier heb ik nu het geld. Hierop telde hij mij 50 franken uit, welke ik den Heer Opziener bragt, terwijl ik hem met de uitwerking zijner opwekking geluk wenschte.

Eenige maanden daarna, toen ik des Zondags na de middag uit de kerk gekomen was, kwam dezelfde man in mijne kamer. Daar hij er zeer nêrgedrukt uitzag, en in zijne oogen tranen waren, zeide ik tot hem, «wat scheelt gij, mijn vriend? Waarom zijt gij zoo treurig? Er schijnt u iets op het hart te liggen.» «Ach, hernam hij, zou men niet treurig zijn! Het is van daag zondag, en hoe gaat het op ons dorp toe? Zoo was het niet voor de omwenteling. Toen kwamen men in huis bij elkander, om over God en zijn woord te spreken, en den Bijbel of andere leerredenen te lezen. De jonge lieden durfden niets ongeregelds doen. De eenige herberg in het dorp moest niet alleen onder kerktijd, maar ook dikwijls des avonds gesloten worden. Men hoorde des nachts en overdag geen schreeuwen en leven op de straat. Maar hoe is het tegenwoordig? In alle drie de herbergen wordt dikwijls zelfs gedurende de godsdienst gespeeld en gedronken. En daarna schreeuwen en zingen de jonge lieden door het dorp, terwijl er aan het dansen geen einde is. Men drijft handel en vecht; men hoort vloeken en tieren, en dat duurt tot diep in den nacht. Zoo wordt de dag des Heeren ontheiligd, en de jeugd bedorven. Dat kan geene goede

gevolgen hebben, en het doet mij hartelijk leed. Ik wilde wel eens gaarne weten, wat de Dominé daarvan zegt." «Ongetwijfeld," antwoordde ik, «betreur ik het met u, dat de goede tucht en orde gedurig meer verdwijnt, en als Zielzorger heb ik er reeds dikwijls over gezocht; doch het moet u niet al te zeer ter neder slaan. Wij willen het aan den Heer aanbevelen, die de harten leiden kan als waterbeeken, en ondertusschen maar onvermoeid voortgaan met getrouw te waarschuwen en te vermanen, inzonderheid bij onze eigene huisgezinnen, opdat dan ten minste de onze der wereld niet gelijkvormig worden, maar anderen een goed voorbeeld geven. Ondertusschen moet ons dit ten troost verstrekken, dat, zoo wij ook in ons land al zoodanige droevige ondervinding hebben, daarentegen in andere landen en werelddeelen het Christendom des te heerlijker opluikt. Ik wil u iets voorlezen, waaruit gij vernemen zult, hoe ijverig in Azia, Afrika, Amerika en op de Zuidzee-eilanden het woord van God verkondigd wordt, hoe overvloedig het er uitgedeeld en hoe gretig het er gelezen wordt; hoe geheele tot heden toe wilde en onbeschaafde Volken er door uit de duisternis des Heidendoms tot het Evangelie van Jezus Christus bekeerd worden, en welke gezegende vruchten van ware godzaligheid er uit ontkiemen." — Hierop las ik hem eenige zendelings-berigten en onder anderen uit het derde jaarlijksche berigt van het Bazelsche zendelinggenootschap, de oprichtingsbrief van dien

edelen Wurtembergſchen geestelijke voor, die door zijne gift van 3000 guldens zooveel bijbragt tot oprigting van het genootſchap. Het voorgelezene ſcheen indruk op hem te maken, en had ten gevolge, dat hij mij vrolijk en getroost verliet.

Toen ik eenige dagen daarna van eene wandeling te huis kwam, vond ik den man in mijne kamer, terwijl hij mij met een opgeruimd gelaat en vriendelijke groet een vol geldzakje overhandigde. «Goeden avond, vriend,» riep ik hem toe, «wat brengt gij mij daar?» «Hier,» zeide hij, «zijn vooreerst 102 franken. Aanstaande Zaterdag ga ik met granen ter markt, dan zal ik er nog 98 franken bijdoen. Dat maakt dan te zamen 200 franken, die ik voor het Bazelsche Zendelinggenootſchap bestemd heb. De heerlijke berigten, die gij mij onlangs daarvan voorlaast, hebben mij zoo verheugd, dat ik gaarne ook iets wilde bijdragen, dat den armen Heidenen het Evangelie van Jezus verkondigd werd. Ik verzoek u dus, dit geld den Heer Inspector ter hand te stellen, om het naar Bazel te bezorgen.»

Geheel verbaasd over deze overwachte en onder boeren ongewone mildadigheid, gaf ik hem te kennen, hoezeer mij zijne goede gezindheid verheugde. Evenwel moest ik hem vragen wat de zijnen hiervan zeide. «O,» riep hij uit, «hierin ben ik mijn eigen meester. Het geld is mijn wettig eigendom. Mijne kinderen zijn alle wel verzorgd, en wat ik van mijn vermogen voor mij gehouden heb, daarmee kan ik handelen

zoo als ik wil. Zij hebben wel," voegde hij er bij, « in het eerst mij eenige tegenwerpingen willen maken, onder anderen, zeide mijne vrouw: » ja, breng uw geld maar, de Dominé zal het toch niet willen aannemen;" doch ik antwoordde haar kort af: « Als de Dominé het niet aanneemt, dan breng ik het den Heer Inspector zelfs en als die het ook niet wil aannemen, dan weet ik nog, waar de post is, en zend het met de post naar Bazel." Daar ik terstond merkte, dat zij het geld wilde wegsluiten, opdat ik het niet zou kunnen vinden, zeide ik tot haar: « dat zal u weinig helpen; de cude *** heeft nog zooveel krediet, dat ieder koopman of jood in de omstreek hem dadelijk zooveel voorschiet. Spaar dus uwe moeite. Daarop lieten zij mij mijn gang gaan en waren er mede tevreden."

« Nu welaan," zeide ik, « uw besluit is dan genomen; maar zeg mij dan nu ook, lieve vriend, wat u daartoe bewogen heeft? (Want ook over de zuiverheid zijner beginselen wilde ik zekerheid hebben). « Geheel eenvoudig, antwoordde hij: « Ik zal het u maar zeggen, Domine, wat mij daartoe bewogen heeft?" « God heeft mij in mijn leven reeds zooveel goeds bewezen en mij daarbij een inwendig vergenoegd gemoed geschonken, dat ik dacht te moeten beantwoorden aan het lied, « laat mij jegens anderen uitoefenen, wat gij aan mij gedaan hebt." Inzonderheid heeft Hij mij uit vele kommervolle gevaren wonderbaar uitgered. Luister slechts naar de-

zelve: «Toen ik nu 40 jaren geleden mijne vrouw trouwde, bragten wij wel eenige onroerende goederen zamen, maar al ons gereed geld, waarmede wij onze huishouding moesten beginnen, bestond in een koper gros, dat wij van het geld, hetwelk wij bij de bruiloft in de kerk aan de armen gegeven hadden, over hadden gehouden. Wij leefden dus zeer armoedig, en moesten ons lang kommervol behelpen. Doch de Heer heeft ons gezegend en wij verkregen langzamerhand zooveel, dat wij niet alleen onze kinderen een gepast uitzet konden geven, maar ook een aardig sommetje voor onzen ouden dag konden opleggen. Vervolgens, voor omtrent 30 jaren had ik het ongeluk van eenen boom op eenen puntigen wijngaard-staak te vallen, die mij diep in het lijf ging. Onder de grootste smarten gelukte het mij, dezelve er uit te trekken, terwijl ik nog naauwelijks de kracht had om mij naar huis voort te slepen. In de tuindeur viel ik in onmagt, waarop men mij naar bed droeg. De chirurgijn onderzocht mijne wond, en daar hij dezelve doodelijk achtte. week hij den geheelen dag niet van mijn bed. Ik beruste er in van te moeten sterven, terwijl ook de mijnen niets dan den dood verwachtten. Maar, ziet! tegen alle verwachting begon mijne wond na eenige dagen te genezen. Inwendig was niets gekwetst, en, Gode zij dank! tot op dit oogenblik gevoel ik er niet het minste letsel van. — Op eenen anderen tijd reed ik een beladen wagen naar huis op

welke mijne vrouw zat. Het gezadelde paard viel onder mij; ook de wagen viel om. Ik lag onder het paard en mijne vrouw lag onder den wagen, terwijl er niemand in de nabijheid was. In deze hoogen nood, waarin wij ieder oogenblik moesten vreezen, gekwetst te worden, meenden wij heide, dat ons laatste uur gekomen was. Daar wij dus God om redding, of om een zalig einde baden en zochten, gelukte het eindelijk mijne vrouw, zich van onder de wagen uit te arbeiden. Zij kwam tot mij, sneed de leidsels in hetwelk het paard zich verward had, los, joeg het op: en ziedaar! ook ik kwam er zonder schade af. Oordeel nu zelf, of het niet onze schuldige plicht is, den goeden God, die ons zoo verwonderlijk gered heeft, dankbaar te zijn, en of wij niet met de grootste gewilligheid iets van ons vermogen aan zijne dienst moeten opofferen?"

« Ja wel, mijn vriend!" hernam ik, « en ik begrijp nu, waarom gij zoo vast bij uw voornemen blijft. Vooroorloof mij intusschen nog eene vraag: Ik weet wel, dat gij onze eigene armen reeds veel goeds bewezen hebt; maar uwe zoo franken worden, gelijk gij weet, aangewend tot instandhouding der zendingen in verafgelegen landen en werelddeelen; en gij zult van hen, die er nut van trekken, waarschijnlijk nooit iemand te zien krijgen. Hoe kwaamt gij dan op de gedachten, uw geld zoo ver, tot over de zee, weg te zenden?"

« Ook daarvan, » zeide hij, « zal ik u de reden zeggen: Ik was nog een knaap, toen mij mijn zalige Vader voor het eerst naar het veld zond, om een stuk lands met tarwe te bezaaijen. Hij hing mij de zaadzak om, en ik ging heen om het te doen, zoo als ik reeds dikwijls gezien had. Ik begon het zaad uit te strooijen, en verhief er mij niet weinig op, dat ik dit ook reeds verrigten kon. Juist stond mijne oude Grootmoeder daar dicht bij, en nadat zij eenigen tijd naar mij gezien had, riep zij mij toe: « Hoor, Hans! dit wil ik u zeggen en let op de herinnering, die uwe oude Grootmoeder u geeft. Als gij in 't vervolg weder zaait, werp het zaad dan heel ver van u af; dit doende, zal de akker overal gelijk bezaaid worden, en eene rijke oogst opleveren. Ik nam dit ter harte en dacht er dikwijls aan, als ik weder zaaide, terwijl ik bevond, dat zij de waarheid gezegd had. Nu denk is dus: De lieve God heeft mij nu met geld bedeed, dat is ook een zaad, dat ik moet uitstrooijen. Zoo wil ik dan de raad van mijne lieve Grootmoeder volgen en mijn deel daarvan ook heel ver wegwerpen tot in de heidensche wereld toe. De Heer zal het misschien ook zegenen en vruchten laten dragen. Ziet gij, Domine! dat is mij nu zoo ingevallen, toen ik het geld voor de zending bestemd heb.

Het zal wel niet noodig zijn aan te merken, dat eenige dagen later de 98 franken wel afgepast volgden en de geheele som naar deszelfs bestem-

ming gezonden werd; Om zijn karakter nog beter te leeren kennen mag behalve het vermelde nog het volgende dienen :

Eenige dagen na het ongelukkige voorval met de wijngaard-staak, toen men nog altijd aan zijne genezing twijfelde, gebeurde het, dat er eens een oogenblik niemand bij hem in de kamer was, daar zijne vrouw (die mij dit dikwijls verhaald heeft) in de keuken bezig was, om eene pap voor zijne wond te bereiden. Zij moest buiten in den tuin gaan om er iets voor te halen. Toen zij daarop in de keuken terug kwam, hoorde zij iemand in de ziekenkamer zingen. Meenende, dat gedurende hare afwezigheid iemand er in was gegaan, dacht zij bij zichzelf: Wie mag toch zoo onverstandig zijn om bij mijn doodzieken man te zingen, daar toch de heelmester het minste gedruisch, ja zelfs het overluid spreken ernstig verboden had? Zij ijlt naar binnen en tot hare groote verbazing is het haar doodkranke man zelf, die zoo hard hij kan een lof- en danklied zingt. Hij zelf heeft mij meer dan eens verzekerd, dat hij in zijn gansche leven zich nimmer zoo onderworpen, zoo inwendig tevreden had gevoeld, als toen. Ook staat in zijnen huisbijbel op het laatste blad, waar hij gewoon was de geboortedagen zijner kinderen an andere familie-aangelegenheden aan te teekenen, de door hem zelf geschrevene aanmerking, dat God hem op zijn ziekbed de zaligste uren zijns levens verleend had.

Voor het overige had dit echtpaar, inzonderheid gedurende de treurige jaren 1816 en 1817, zich bijzonder weldadig jegens de armen betoond. Meer dan eens ging de man met granen ter markt, dat hij, niettegenstaande de hooge prijs van het graan, bij zijne terugkomst geen geld medebragt, dewijl hij de gansche lading, deels ter leen, deels geheel zonder geld weggegeven had. Alle huis-armen van het dorp vonden bij hem en zijne vrouw rijkelijk ondersteuning, en niemand ging zonder geholpen te zijn van hem weg, hoewel die goede lieden dikwijls met de snoodste ondankbaarheid beloond werden.

Hij was klein van persoon, had weinig voorkomen, en was slecht bespraakt, zoo dat, wie hem voor het eerst zag en hoorde, hem voor weinig beduidend moest aanzien. Maar hoe meer men hem kennen leerde, des te meer moest men zijne Christelijke gezindheid, zijne liefde voor Gods woord en zijne kinderlijke eenvoudigheid hoogschatten. Arbeid was zijn leven. Wanneer hij slechts den ganschen dag in het veld en de wijnberg konde arbeiden, was hij tevreden, en werkelijk werd hij voor de beste akkerman en wijngaardenier van het geheele dorp gehouden. De kerk verzuimde hij nooit, en als hij in de week voor de bidstonden hoorde luiden, zoo verliet hij terstond zijn arbeid en kwam van zijne verwijderdste akkers te huis, om de godsdienst bij te wonen. Gewoonlijk was hij ook tegenwoordig bij de Zondagsche catechisatie. Hoewel hij wegens zijne

christelijke godsdienstigheid dikwijls door zijne naburen bespot werd, verdroeg hij het evenwel geduldig, daar hij daarenboven zeer ootmoedig was.

«Ik ben,» zeide hij eens tot mij, «als jongeling dikwijls uitgelagchen, omdat ik zoo klein en moeilijk ter spraak was. Mijne makkers vermaakten zich altijd ten mijnen koste en zagen mij met verachting aan, zoodat ik menigmaal geheel bedroefd daarover werd, en bij mij zelve dacht: Waarom heeft mij God toch niet grooter laten worden? Waarom heeft hij mij niet even als andere jonge lieden, de gaaf geschonken, om met iedereen te kunnen spreken? Doch nu zie ik het wel in, hoe goed mijn hemelsche Vader het met mij voor had. Was ik toch een groote knaap en zoo vaardig in het spreken geweest, als anderen mijns gelijken, dan was ik zeker heel hoogmoedig geworden. Doch nu heeft mij God altijd zeer nederig willen houden.»

Toen zijne vrouw eenige jaren geleden stierf, vergoot hij geene tranen, alhoewel beide echtgenooten elkander hartelijk liefhadden, en hij anders zeer ligt weende. Evenmin schreide hij, toen twee jaren later zijn zoon stierf, die hij bijzonder lief had. Hij wist, dat beide in den Heer ontslapen waren en verblijdde zich, hen in de eeuwigheid weldra weder te zullen zien.

Niettegenstaande hij zich niet veel over godsdienstige waarheden uitlaten, en niet van iedere bijzondere geloofsleer naauwkeurige rekenschap geven konde, zoo was hij toch met zijn hart de

hoofdzaak deelachtig en de leer der verzoening door Jezus Christus was toch de grond, waarop zijn geloof rustte.

Mogten toch op onze dorpen, en ik voeg er bij, ook in onze steden, zeer vele menschen gevonden worden, die aan deze man gelijk zijn!

Sammlungen für Liebhaber Christlicher Wahrheit und Gottseligkeit.
St. 11 p. 332. 1833.

Gedrukt en te bekomen bij M. WIJT & ZONEN,
à 10 cents, bij wie mede wordt uitgegeven:

1. Levensgeschiedenis van Peter Lohbeck, tweede druk, naar het Hoogduitsch,	15 Ct.
2. De Welbestede Stuveer, of de Bijbeis der arme Negers, tweede druk; naar het Engelsch.	10 "
5. De Wever uit Welsh, tweede druk; naar het Engelsch.	07½ "
4. De kleine bewoner van het Auvergnésche gebergte; naar het Engelsch.	10 "
5. Arme Sara; of de Indiaansche Vrouw, tweede druk, naar het Engelsch.	07½ "
6. De Jonge Hutbewoonster, derde druk; naar het Engelsch.	29½ "
7. Buitengewone Opwekking onder de kinderen in Elberfeld, tweede druk.	05 "
8. De Iersche Boer, naar het Engelsch.	10 "
9. Elizabeth Cunningham; eene ware Geschiedenis, tweede druk.	20 "
10. Geschiedenis van John Robins, de Matroos.	10 "
11. Uithreiding van de Parabel der vijf wijze en vijf dwaze Maagden.	10 "
12. Het leven van Kolonel Jacob Gardiner.	17½ "
13. De Stroopers Dochter.	10 "
14. De Bode met goede tijding.	15 "
15. Jansje Allan.	15 "
16. Zonderlinge tusschenkomst der Voorzienigheid.	07 "
17. Levensbericht van Amelia Gale.	10 "
18. Sara Hill, de leerling van de Zondeschool.	15 "
19. De Geschiedenis van Mary Smith.	12½ "
20. De Dorps-Predikant.	10 "
21. De Waarheid en uitwerkselen van het Evangelie.	10 "
22. Kracht des Geloofs, bij treffende beproeving.	10 "
23. Horman de Houthakker.	19½ "
24. De laatste uren van John Cowper.	10 "
25. Het einde van den tijd.	10 "
26. Wat God bewaart, is wel bewaard.	15 "
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen? Wat behoort gij te worden?	10 "
28. De Weerbaan van het Kasteel.	12½ "
29. Eben-Haëzer, in Latakko.	10 "
30. Eenige berigten van Indiaansche Bekeerlingen.	10 "
31. De Christen-Feesten, een onderwijs ter vervulling van 's menschen voornaamste behoeften.	05 "
32. Verhaal van twee reizende Predikers.	07½ "
33. De Tijd en de Eeuwigheid.	10 "
34. Kort en heilzaam berigt, aan allen, die begeerte hebben om zalig te worden.	10 "
35. Levensloop van Johan Coenraad Ter Linden.	07½ "
36. Een Beroep op het Hart.	12½ "